

Päätöksen oikaisu ja poistaminen

21.10.2020

Sisällysluettelo

1 Päätöksen oikaisu ja poistaminen	1
1.1 Virheellinen päätös	1
1.2 Päätös ei ole virheellinen	2
1.3 Oikaisu eduksi	3
1.4 Oikaisu vahingoksi	4
1.4.1 Asiavirheen korjaaminen suostumuksella	4
1.4.2 Takautuvasti myönnetty estävä tai vähentävä etuus	5
1.4.3 Kirjoitus- ja laskuvirhe	5
1.4.4 Vahingoksi oikaisun määräaika	6
1.5 Päätöksen poistaminen	6
1.5.1 Poistoesitys	7
1.5.2 Muutoksenhakulautakunnat	7
1.5.3 Muutoksenhakuelinten päätösten poistaminen	8
1.6 Menettely	8
1.6.1 Poistoesityksen liitteet	9
1.6.2 Asianosaisen kuuleminen ja muutoksenhakuelimelle lähettäminen	10
1.6.3 Muutoksista ilmoittaminen	11
1.6.4 Poistoesityksen peruminen	11
1.6.5 Päätös on poistettu	11
1.6.6 Päätöstä ei ole poistettu	11

1 Päätöksen oikaisu ja poistaminen

Asiakkaalle annettu päätös voi myöhemmin osoittautua virheelliseksi. Tällöin päätöstä oikaistaan antamalla asiakkaalle uusi päätös. Tässä ohjeessa kerrotaan, milloin päätös on virheellinen, milloin se voidaan oikaista ja mitä toimenpiteitä oikaiseminen asiakkaan vahingoksi tai eduksi edellyttää.

Oikaisutilanteessa voidaan joutua hakemaan virheellisen päätöksen poistamista muutoksenhakuelimeltä. Ohjeessa kerrotaan, milloin poistoa on haettava ja miten se tehdään.

1.1 Virheellinen päätös

Päätös voi olla virheellinen siinä olevan asia-, menettely-, kirjoitus- tai laskuvirheen vuoksi.

Päätöksessä on asiavirhe silloin, kun päätös perustuu väärään tai puutteelliseen selvitykseen tai on ilmeisesti lain vastainen.

Päätöksessä on menettelyvirhe esimerkiksi silloin, kun päätöstä tehtäessä ei ole kuultu asianosaista.

Kirjoitus- ja laskuvirheelle on ominaista, että ne tiedot, jotka ovat olleet päätöksen perustana, ovat olleet oikeita, mutta päätöstä valmisteltaessa tai sitä kirjoitettaessa on sattunut kirjoitus- tai laskuvirhe tai niihin rinnastettava tiedonsiirtovirhe.

Virheellinen päätös voidaan oikaista asiakkaan eduksi tai vahingoksi. Oikaisusta annetaan aina päätös.

Kun päätös oikaistaan asiakkaan vahingoksi, on etuutta yleensä maksettu liikaa.

Lue lisää

etuuden takaisinperinnästä (Menettelyohjeet > Takaisinperintä)
päätöksen oikaisemisesta asiakkaan eduksi päätöksestä tehdyn valituksen johdosta (Menettelyohjeet > Muutoksenhaku>Oikaisumahdollisuuden tutkiminen>Itseoikaisu).

Esimerkki 1

Opiskelijalle on myönnetty lukio-opintoihin opintoraha 1.9.2007 lukien 25.8.2007 annetulla päätöksellä. Opiskelija keskeytti opiskelun 15.9.2007, minkä vuoksi hänellä ei olisi ollut syyskuulta oikeutta opintorahaan lainkaan. Näin ollen 25.8.2007 annettu päätös on virheellinen. Päätöksen oikaiseminen edellyttää joko etuudensaajan suostumuksen tai päätöksen poistamisen.
Ks. Oikaisu vahingoksi sekä Päätöksen poistaminen

Esimerkki 2

Kansaneläke on myönnetty 4.7.2011 annetulla päätöksellä 1.6.2011 lukien. Työeläkkeestä on annettu päätös 2.7.2011 ja tieto siitä on tullut Kelaan 5.7.2011. Koska päätös työeläkkeestä on annettu ennen Kelan päätöstä, etuudensaajalta on pyydettävä suostumus päätöksen oikaisuun tai haettava päätöksen poistamista.
Ks. Oikaisu vahingoksi > Takautuvasti myönnetty estävä tai vähentävä etuus.

1.2 Päätös ei ole virheellinen

Päätös ei ole virheellinen, jos

- olosuhteiden muutos on tapahtunut päätöksen antamispäivän jälkeen eikä muutos ulota vaikutustaan etuuden alkamisajankohtaan
- etuuden lakkautusajankohtaa aikaistetaan.

Päätös ei ole virheellinen, os olosuhteiden muutos on tapahtunut päätöksen antamispäivän jälkeen eikä muutos ulota vaikutustaan etuuden alkamisajankohtaan. Tällöin etuuden määrä **tarkistetaan**. Tarkistusta varten tarvitaan asiakkaalta hakemus tai että häntä kuullaan muutoksesta muulla tavoin.

Etuuden tarkistamiselle määrältään pienemmäksi ei ole säädetty määräaika. Tarkistus tehdään olosuhteiden muutoksesta lukien siten kuin etuuslaissa on säädetty. Jos kyse on etuuden takautuvasta tarkistamisesta suuremmaksi, noudatetaan etuuden haku-aikaa. Etuus tarkistetaan suuremmaksi olosuhteiden muutoksesta lukien, kuitenkin enintään etuudelle säädetyn takautuvan hakuajan puitteissa. Lue lisää tarkistamisesta ao. etuuden omasta etuusohjeesta.

Koska päätös ei ole virheellinen, asiakkaalta ei tarvitse pyytää suostumusta eikä ryhtyä päätöksen poistomenettelyyn.

Esimerkki 1

Kansaneläke on myönnetty 24.2.2020 annetulla päätöksellä 1.1.2020 alkaen. Eläkkeensaajalle myönnetään tapaturmaeläke 1.3.2020 alkaen. Kansaneläke tarkistetaan, kun tieto tapaturmaeläkkeestä on saatu (KEL 568/2007 83 §).

Jos tapaturmaeläke alkaisi 1.1.2020 tai aikaisemmin, olisi 24.2.2020 annettu päätös virheellinen ja se olisi oikaistava KEL 83 §:n perusteella ks. Oikaisu vahingoksi > Takautuvasti myönnetty estävä tai vähentävä etuus.

Päätös ei ole virheellinen myöskään silloin, kun etuuden lakkautusta aikaistetaan. Asiakkaalle on ensin annettu päätös, jolla etuus on lakkautettu tietyistä ajankohdasta lukien. Myöhemmin havaitaan, että etuus olisi pitänyt lakkauttaa jo aikaisemmasta ajankohdasta. Uusi lakkautuspäätös voidaan antaa pyytämättä asiakkaalta suostumusta tai ryhtymättä poistamismenettelyyn. Ensimmäinen lakkautuspäätös ei ole virheellinen.

Esimerkki 2

Yleinen asumistuki on lakkautettu 1.9.2020 lukien 5.9.2020 annetulla päätöksellä, koska tuensaaja ei ole toimittanut asumistuen vuositarkistukseen pyydettyjä liitteitä. Tuensaaja toimittaa liitteet myöhemmin, jolloin tulee ilmi, että hän on aloittanut työn 1.7.2020. Palkka on 2 000 e/kk, joten yksinasuvana tuensaajalla ei ole ollut oikeutta asumistukeen 1.8.2020 lukien. Asumistuki voidaan uudella päätöksellä lakkauttaa 1.8.2020 lukien ilman suostumus- tai poistomenettelyä.

Lakkautuspäätöksellä ei oteta kantaa lakkautusajankohtaa edeltävään aikaan. Lakkautuspäätös ei ole virheellinen, jos sen antamisen jälkeen havaitaan, että etuus olisi tullut myöntää määrältään pienempänä lakkautusta edeltävänä aikana.

Päätös ei ole virheellinen myöskään silloin, kun hylkäävän päätöksen tilalle annetaan samasta ajankohdasta hylkäävä päätös toisella perusteella. Asiakkaalle tulee antaa oikaisupäätös (ei eduksi eikä vahingoksi) uudella hylkäysperusteella. Asiakkaan

suostumusta ei tarvitse pyytää, eikä ryhtyä päätöksen poistomenettelyyn. Tilanteen mukaan asiakasta tulee kuitenkin kuulla.

Jos annettu etuuspäätös on virheellinen ja siihen liittyen on jo annettu takaisinperintäpäätös, pyydetään oikaisua vain etuuspäätökseen.

1.3 Oikaisu eduksi

Päätöksessä oleva asia-, menettely-, kirjoitus- tai laskuvirhe voidaan aina oikaista asiakkaan eduksi. Eduksioikaisulle ei ole säädetty ajallista rajaa. Virheellinen päätös oikaistaan voimaantuloajankohdastaan lukien.

Kela voi oikaista paitsi oman päätöksensä, myös käsitellä asian uudelleen muutoksenhakuelimen päätöksen estämättä.

Asian uudelleen tutkiminen uuden selvityksen johdosta

Kun ilmenee uutta selvitystä, joka koskee lainvoimaista etuuspäätöstä, Kelan on tutkittava oma-aloitteisesti, onko mahdollista oikaista päätös asiakkaan eduksi. Jos päätös tulisi muuttaa eduksi, se oikaistaan. Jos asiakas on tehnyt oikaisuvaatimuksen eli oikaiseminen on tullut vireille asiakkaan omasta aloitteesta, eikä uusi selvitys johda päätöksen muuttamiseen, oikaisuvaatimus hylätään. Hylkäämisestä annetaan päätös. Jos oikaisuvaatimus ei sisällä uutta selvitystä, annetaan päätös asian tutkimatta jättämisestä. Päätöksistä on valitusoikeus. Valitusoikeus koskee oikaisuvaatimuksen hylkäys- tai tutkimattajättämisspäätöstä, ei alkuperäistä etuuspäätöstä. Valitusoikeutta ei kuitenkaan ole, jos päätös koskee harkinnanvaraista kuntoutusta koskevan päätöksen oikaisua (KKRL 566/2005 12 § 1 mom.).

Kelan velvollisuus tutkia asia uudelleen uuden selvityksen johdosta mahdollista eduksioikaisua silmällä pitäen koskee kaikkia lainvoimaisia päätöksiä. Jos hakemus on hylätty tai jätetty tutkimatta sen vuoksi, että hakija ei ole pyynnöstä huolimatta toimittanut tarvittavia selvityksiä annetussa määräajassa tai valitusaikana, oikaistaan päätös asiakkaan eduksi, jos asiakas myöhemmin toimittaa tarvittavat selvitykset. Etuus myönnetään alkuperäisestä hakuajankohdasta lukien. Jos taas asiakas ei ole toimittanut esim. vuositarkistuksen tai määräaikaistarkistuksen johdosta pyydettyä hakemusta eli asiakas ei ole hakenut etuudelle jatkoa ja etuus tämän vuoksi lakkautetaan, on kyse erilaisesta tilanteesta. Lakkauttamisen jälkeen toimitettua hakemusta ei pidetä uutena selvityksenä vaan etuus voidaan tällöin myöntää etuuden takautuvan hakuajan puitteissa.

Myös lainvoimainen takaisinperintäpäätös tutkitaan uudelleen, jos ilmenee uutta selvitystä, joka ei ole aikaisemmin ollut Kelan käytettävissä ja jonka perusteella asia olisi jo alun perinkin ratkaistu asiakkaalle edullisemmalla tavalla. Merkitystä ei ole sillä, minkä takia selvitys ei ole ollut takaisinperintäratkaisua tehtäessä Kelan käytettävissä.

Esimerkkejä

Esimerkki 1:

Asiakas on hakenut yleistä asumistukea 1.1.2017 lukien mutta ei ole toimittanut vuokrasopimusta, kun sitä on pyydetty. Kela on hylännyt hakemuksen, koska ei ole voitu tutkia oikeutta asumistukeen ilman vuokrasopimusta. Päätös on tullut lainvoimaiseksi. Tämän jälkeen asiakas toimittaa tarvittavan vuokrasopimuksen. Uuden

selvityksen johdosta asia on tutkittava uudelleen alusta eli 1.1.2017 alkaen. Asumistuen takautuvalla hakuajalla ei tässä ole merkitystä.

Esimerkki 2:

Kela antaa takaisinperintäpäätöksen, jolla asiakkaalta päätetään periä takaisin liikaa maksettu yleinen asumistuki kokonaisuudessaan. Liikamaksu ei ole aiheutunut vilpillisestä menettelystä, mutta perusteita kohtuullistamiselle ei ole katsottu olevan. Asiakas ei ollut vastannut liikamaksun kuulemiseen. Asiakas ei valita takaisinperintäpäätöksestä ja se tulee lainvoimaiseksi. Kun saatavaa ryhdytään perimään, ilmoittaa asiakas Kelalle saaneensa kunnan toimeentulotukea koko ajalta, jolta liikamaksu on syntynyt. Asiakas toimittaa toimeentulotukiasiakkuudestaan kunnan kirjallisen todistuksen. Kyse on sellaisesta uudesta selvityksestä, joka olisi tullut huomioida kohtuullistamisharkinnassa takaisinperintäpäätöstä annettaessa, jos se olisi ollut Kelan tiedossa.

Ilman liikasuoritusta asiakas olisi saanut vastaavan määrän toimeentulotukea eli asiakas ei ole käytännössä saanut liikaa sosiaalietuuksia. Liian suuri asumistuki on pienentänyt maksettavan toimeentulotuen määrää eli asiakas on liikasuorituksen vuoksi menettänyt toisen etuuden, katso kohtuullistamista koskevat ohjeet. Asia on tutkittava uudelleen.

Suullinen oikaisupyyntö

Päätös voidaan oikaista asiakkaan eduksi hänen suullisesti esittämänsä pyynnön perusteella siinä tapauksessa, että päätöksessä on selvä Kelan virhe. Pyyntö on kirjattava Oivan yhteydenoton lisätietoon ja yhteydenotto on liitettävä kyseessä olevaan työhön.

1.4 Oikaisu vahingoksi

Päätös voidaan oikaista asiakkaan vahingoksi asiakkaan antaman kirjallisen suostumuksen tai kuulemisen perusteella. Tietyissä tilanteissa päätös voidaan oikaista ilman asiakkaan suostumusta tai kuulemistä. Se, mitä menettelyä käytetään, riippuu etuudesta ja päätöksessä olevan virheen laadusta.

Päätöksen oikaiseminen on tehtävä määräajassa.
Ks. Oikaisu vahingoksi > Oikaisun määräaika.

1.4.1 Asiavirheen korjaaminen suostumuksella

Päätöksessä oleva asiavirhe tai menettelyvirhe voidaan korjata asiakkaan vahingoksi, jos asiakas suostuu siihen. Suostumusta pyydetessä asiakkaalle on selvitettävä virheen korjaamisen vaikutukset, joten myös mahdollisesta takaisinperinnästä on mainittava tässä yhteydessä. Suostumuksen on oltava kirjallinen ja tarkasti yksilöity. Suullinen suostumuspyyntö ei ole riittävä. Pyydä suostumus YHTE-kirjekäsittelyjärjestelmän asiakaskirjeellä (esim. YHS01, OTS09, KMS01, VTS02, WYS01, SHS01, SHS02). SVL:n päivärahaetuuksissa ja kuntoutusrahassa asianosaisena voi olla myös työnantaja. Jos virheellinen päätös koskee myös työnantajaa ja päätöstä pitäisi oikaista työnantajan vahingoksi, pyydä työnantajalta suostumus päätöksen oikaisemiseen.

Jos asiakas ei anna suostumustaan asetetun määräajan eli kahden viikon kuluessa, Kela voi tehdä esityksen lainvoimaisen, virheellisen päätöksen poistamisesta.

Kun alaikäisen asiakkaan päätös on annettu tiedoksi hänen huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalle, suostumusta pyydetään alaikäiseltä itseltään. Suostumuspyyntö annetaan tiedoksi hänen huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalle. Jos jompikumpi päätöksensaaajista suostuu, eikä toinen vastaa suostumuspyyntöön, voidaan päätös oikaista. Jos jompikumpi päätöksensaaajista vastustaa päätöksen oikaisua, tehdään esitys lainvoimaisen päätöksen poistamisesta.

Katso myös päätöksen poistamisesta (Päätöksen oikaisu ja poistaminen > Päätöksen poistaminen)

1.4.2 Takautuvasti myönnetty estävä tai vähentävä etuus

Kun eläke- ja vammaisetuuksia, eläkkeensaajan asumistukea, yleistä asumistukea, opintotukea, sairausvakuutuslain mukaisia päivärahaetuuksia, kuntoutusrahaa, työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea koskeva päätös on virheellinen sen vuoksi, että asiakkaalle on päätöksen antamisen jälkeen myönnetty takautuvasti estävä tai vähentävä etuus tai jos vähentävää etuutta on takautuvasti korotettu, voi asian ratkaista uudelleen ilman tuensaajan suostumusta tai päätöksen poistamista. Tuensaajan kuulemista ei myöskään edellytetä.

- estävä tai vähentävä etuus ajoittuu etuuden alkamis- tai tarkistamisajankohtaan tai sitä edeltävään aikaan ja
- estävää tai vähentävää etuutta koskeva päätös on annettu 1.7.2011 tai sen jälkeen (merkitystä ei ole sillä, mistä lukien estävä tai vähentävä etuus on myönnetty tai tarkistettu).

Näissä tilanteissa päätöksen oikaisulla ei ole määräaikaa. Päätös voidaan oikaista takautuvasti rajoituksetta. Liikamaksua koskeva takaisinperintäpäätös on kuitenkin annettava viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä lukien.

1.4.3 Kirjoitus- ja laskuvirhe

Jos päätöksessä on ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe, se on korjattava. Kirjoitus- tai laskuvirhe saadaan oikaista etuudensaajan vahingoksi ilman suostumusta. Etuudensaajaa on kuitenkin kuultava asian johdosta. Korjaamisesta on annettava päätös.

Kirjoitus- tai laskuvirhettä ei kuitenkaan saa korjata pelkän kuulemisen perusteella, jos se johtaa asianomaiselle kohtuuttomaan lopputulokseen eikä virhe ole aiheutunut etuudensaajan omasta menettelystä. Näin voi olla esimerkiksi, jos etuudensaaja ei ole huomannut virhettä ja päätöksen tekemisestä on kulunut pitkä aika. Tällöin virheen korjaaminen edellyttää joko etuudensaajan suostumusta tai päätöksen poistamista.

Jos on epäselvyyttä siitä, onko virhe kirjoitus-, lasku- vai asiavirhe, se katsotaan asiavirheeksi.

1.4.4 Vahingoksi oikaisun määräaika

Päätöksen vahingoksi oikaisulle asia-, menettely-, ja kirjoitusvirheen vuoksi noudatetaan viiden vuoden määräaikaa. Päätös voidaan oikaista suostumusmenettelyllä, jos päätöksen lainvoimaiseksi tulosta ei ole kulunut yli viittä vuotta.

Jos päätös on yli viisi vuotta vanha ja siinä on asiavirhe, etuudensaajalta ei pyydetä suostumusta oikaisuun. Tällöin tehdään päätöksen poistoesitys muutoksenhakuelimelle, jos siihen on erityisen painavia syitä. Erityisen painavaksi syyksi ei voida yleensä katsoa Kelan virhettä. Erityisen painava syy voi olla vilppi- tai laiminlyöntitilanne. Muutoksenhakuelin kuitenkin ratkaisee aina, ovatko syyt erityisen painavia vai eivät, ja onko edellytyksiä poistaa päätös.

Lue lisää poistoesityksestä (Päätöksen oikaisu ja poistaminen > Päätöksen poistaminen > Poistoesitys).

Jos painavia syitä poistoesityksen tekemiseksi ei ole, päätöstä ei voida oikaista eikä etuuden määrää näin ollen voi korjata takautuvalla ajalla. Etuus kuitenkin tarkistetaan oikean määräiseksi seuraavasta maksuerästä. Etuudensaajalta pyydetään tarkistamista varten tarvittavat tiedot. Jos tietoja ei saada, etuus tarkistetaan lopullisella päätöksellä käytettävissä olevien tietojen mukaiseksi.

1.5 Päätöksen poistaminen

Kela tekee esityksen päätöksen poistamisesta muutoksenhakuelimelle, jos asiakas ei anna kirjallista suostumusta päätöksen oikaisemiseen. Suullinen suostumus ei ole riittävä. Poistoesitys voidaan tehdä pyytämättä suostumusta, jos on jo tiedossa, ettei asiakas tule antamaan suostumustaan päätöksen oikaisuun.

Kela voi tehdä esityksen sekä oman päätöksensä että muutoksenhakuasteiden päätösten poistamisesta. Myös asianosainen itse voi hakea sekä Kelan että muutoksenhakuasteiden päätösten poistamista. Jos asiakas tekee poistoesityksen muutoksenhakulautakunnan päätöksestä vakuutusosikeudelle, toimitetaan esitys suoraan vakuutusosikeudelle ilman Kelan lausuntoa. Vakuutusosikeus pyytää tarvittaessa Kelan lausunnon.

Poistokelpoiset päätökset

Poistamisen edellytyksenä on, että päätös on lainvoimainen ja se on perustunut väärään tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen. Jos muutoksenhakuelin katsoo, että poiston edellytykset eivät täyty, se hylkää poistohakemuksen.

Päätös on **lainvoimainen**, kun siihen ei saa enää hakea muutosta valittamalla. Päätös tulee lainvoimaiseksi, jos siihen ei haeta muutosta määräajassa. Vakuutusosikeuden päätös tulee lainvoimaiseksi heti, kun se annetaan.

Jos päätöksestä on valitus vireillä, päätöksen poistoa ei voi hakea ennen kuin muutoksenhakuelin on käsitellyt valitusasian. Päätöksen poistoa ei haeta myöskään väliaikaiselle päätökselle.

Alkuperäistä päätöstä, joka on oikaistu, ei voi poistaa. Oikaisupäätös on korvannut alkuperäisen päätöksen.

Päätöstä, joka on kumottu, ei voi poistaa. Poistoa ei tule myöskään hakea sellaiselle päätökselle, jota on oikaistu, sillä oikaisupäätös on korvannut aiemman päätöksen. Jos kyseessä on etuuden tarkistustilanne eikä virheellisen päätöksen oikaisu, ei päätöksen poistoa tule hakea. Ks. kohta (Päätöksen oikaisu ja poistaminen > Päätös ei ole virheellinen).

Takaisinperintäpäätökselle, joka on annettu virheellisen päätöksen johdosta, ei erikseen tarvitse hakea poistoa. Perustepäätöksen poistaminen poistaa myös lainvoimaisen takaisinperintäpäätöksen. Jos perustepäätös on oikein ja takaisinperintäpäätös on virheellinen, silloin takaisinperintäpäätökselle haetaan normaalisti poistoa.

1.5.1 Poistoesitys

Päätöksen poistoesitys on Kelassa tehtävä viiden vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta ja toimitettava tänä aikana muutoksenhakuelimelle.

Viittä vuotta vanhemman päätöksen poistamiseen vaaditaan erityisen painavia syitä. Painavana syynä pidetään oikeuskäytännössä ainakin etuudensaajan vilppiä.

Vaikka muutoksenhakuelin poistaisi yli viisi vuotta vanhemman päätöksen, etuutta voidaan kuitenkin periä takaisin enintään viideltä vuodelta. Viiden vuoden perintäaika lasketaan takaisinperintäpäätöksen antopäivästä.

Lue lisää takaisinperinnän perintäajasta (Menettelyohjeet > Takaisinperintä > Perintätilanne > Perintäaika)

1.5.2 Muutoksenhakulautakunnat

Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta

Päätöksen poistoesitys tehdään sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle kaikissa muissa etuuksissa paitsi opintotuessa ja koulumatkatuessa. Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan poistoesitykseen antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Opintotuen muutoksenhakulautakunta

Päätöksen poistoesitys tehdään opintotuen muutoksenhakulautakunnalle, kun kyse on opintotuki- tai koulumatkatukipäätöksestä.

Opintotuen muutoksenhakulautakunnan poistoesitykseen antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

1.5.3 Muutoksenhakuelinten päätösten poistaminen

Päätöksen poistoesitys tehdään vakuutusoskeudelle, kun poistoa haetaan

- sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen
- opintotuen muutoksenhakulautakunnan päätökseen
- vakuutusoskeuden päätökseen.

Vakuutusoskeuden poistoesitykseen antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

1.6 Menettely

Poistoasiassa ei ole kysymys valitusasiasta, vaan kyse on hakemusasiasta. Kelan on osoitettava poistoperusteen olemassaolo.

Poistoa haetaan muutoksenhakuelimeltä. Poistoesityksen tekee se yksikkö/toimisto/vakuutuspiiri, jonka vastuulle kyseisen etuuden ratkaiseminen poistoesityksen tekemisen ajankohtana kuuluu. Päätöksen poiston jälkeiset työt tekee se taho, jolle asian hoitaminen sillä hetkellä kuuluu.

Myös silloin, kun Kela hakee muutoksenhakuelimen päätöksen poistoa, poistoesityksen tekee edellä mainittu yksikkö/toimisto/vakuutuspiiri. Silloin kun on kyse muutoksenhakuelimen päätöksen ilmeisestä lainvastaisuudesta, em. vastuuyksikkö ottaa ennen poistoesityksen tekemistä yhteyttä osaamiskeskukseen, joka päättää poistoesityksen tekemisestä. Tarvittaessa poistoesitys laaditaan yhteistyössä osaamiskeskuksen kanssa. Sen sijaan jos muutoksenhakuelimen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen, vastuuyksikkö voi tehdä poistoesityksen itsenäisesti.

Kun muutoksenhakuelimen päätöksen poistamista haetaan vakuutusoskeudelta, on huomioitava se, että vakuutusoskeus voi määrätä Kelalle 510 euron oskeudenkäyntimaksun, mikäli poistoesitys hylätään. Tästäkin syystä poistoesityksen laatimisessa tulee olla huolellinen ja kiinnittää huomiota siihen, että esitys on hyvin perusteltu ja että kaikki tarvittavat liitteet, joista poistoperusteen olemassaolo ilmenee, ovat mukana.

Kun Kela tekee poistoesityksen oman päätöksensä poistamisesta, se keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa etuutta poistoesityksen mukaisesti. Kela antaa keskeyttämisestä tai maksamisesta väliaikaisen päätöksen, johon asiakkaalla ei ole valitusoskeutta.

Poistoesityksestä on käytävä ilmi,

- millä tavoin päätös on virheellinen
- miten päätös tulisi korjata oskeaksi
- miten päätöksen korjaaminen vaikuttaa etuuden määrään
- että poistettavaksi esitettävä päätös on lainvoimainen. Toisin sanoen päätöksen valitusaika on kulunut eikä asiakas ole valittanut päätöksestä.

Poistoesitys tehdään asiakaskirjeillä

- YHV13 (poistoesitys sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle)
- YHV14 (poistoesitys vakuutusosikeudelle)
- OTV14 (poistoesitys opintotuen muutoksenhakulautakunnalle)
- OTV15 (poistoesitys opintotuen muutoksenhakulautakunnalle)
- OTV16 (poistoesitys opintotuen muutoksenhakulautakunnalle)
- KMV03 (poistoesitys opintotuen muutoksenhakulautakunnalle)

Poistoesitystä ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on ilmentävä poistoesityksen tekijän nimi ja yhteystiedot.

Myös asianosainen itse voi hakea sekä Kelan että muutoksenhakuasteiden päätösten poistamista. Jos asiakas tekee poistoesityksen muutoksenhakulautakunnan päätöksestä vakuutusosikeudelle, toimita esitys suoraan vakuutusosikeudelle ilman Kelan lausuntoa. Vakuutusosikeus pyytää tarvittaessa Kelan lausunnon.

1.6.1 Poistoesityksen liitteet

Muutoksenhakuelimelle lähetetään

- poistoesitys
- kaikki päätökset joiden poistoa haetaan
- kaikki muut asian käsittelemiseksi tarpeelliset asiakirjat ja selvitykset, joihin poistoesitys perustuu tai joihin siinä viitataan (huom. tarvittaessa lähetetään myös kuvaruutoprintit, esim. VTJ-ote).

Lisäksi

- kuntoutusrahaa koskevan poistoesityksen liitteenä lähetetään tarvittaessa kuntoutuspäätös.
- työttömyysturva-asiassa on liitettävä TE-toimiston lausunnot ja mahdolliset liitteet.

Jos työttömyysturvaetuuden maksatuksen kokonaan estävä työvoimapolitiittinen lausunto tulee annettavaksi samasta tai voimassaolevaa lausuntoa aikaisemmasta ajankohdasta tai jos takautuva työvoimapolitiittinen lausunto koskee erittäin pitkää aikaa, Kela ja työvoimaviranomainen sopivat yhdessä siitä, mitkä selvitykset ja asiakirjat tarvitaan poistoesityksen tekemiseen.

Poistoesitykseen tulee liittää kaikki asiakirjat, joilla on merkitystä poistoasiassa. Poistoperusteen on aina oltava kirjallinen ja liitettynä poistoesitykseen. Suullisen asioinnin kautta saatu tieto ei ole riittävä poistoperuste.

Muutoksenhakuelin ei poistoasioissa pyydä täydentämään poistoesitystä. Jos poistoesitys on puutteellinen tai epäselvä tai liitteenä ei ole toimitettu kaikkia tarvittavia asiakirjoja, muutoksenhakuelin hylkää poistoesityksen, vaikka asiallisesti poiston edellytykset olisivat olemassa. Jos poistoesitys hylätään Kelan puutteellisten selvitysten vuoksi, haetaan poistoa uudella hakemuksella, johon liitetään tarvittavat selvitykset.

Päätöksen poistamista koskeva esitys toimitetaan muutoksenhakuelimelle tilanteen mukaan sähköistä rajapintaa pitkin, suojattua sähköpostia käyttäen tai postitse. Katso tarkemmat ohjeet oikaisu- ja poistoprosessista. Jos asianosainen henkilö on tehnyt poistoesityksen, lähetetään poistohakemus alkuperäisenä ja muut asiakirjat toimitetaan Oiwa-tulosteina.

Poistoesitykseen ei liitetä poistoesityksen yhteydessä annettua väliaikaista päätöstä. Poistoesitykseen ei tule myöskään liittää sellaisia asiakirjoja, jotka eivät liity poistoperusteeseen. Poista sekä Oiwan työstä että asiakirjanipuista sellaiset asiakirjat, jotka ovat tarpeettomia.

Esimerkki

Yleisen asumistuen päätöstä haetaan poistettavaksi, koska tulot ovat virheelliset. Poistoesityksen asiakirjoihin ei tarvitse liittää esimerkiksi vuokrasopimusta eikä vuokratuottoa (eivät liity tulojen virheellisyyteen). Tulojen vuoksi annettua väliaikaista päätöstä ei liitetä myöskään mukaan asiakirjoihin.

1.6.2 Asianosaisen kuuleminen ja muutoksenhakuelimelle lähettäminen

Kela kuulee asianosaista poistoesityksestä muutoksenhakuelimen puolesta. Käytä kuulemiseen YHTE-kirjekäsittelyjärjestelmän asiakaskirjettä (YHS02 / 1000000626, YHS03 / 1000000628, OTS02 tai TTS05). Asian-osaiselle varataan 30 päivää aikaa vastineen antamiseen. Lähetä asiakkaalle kuulemiskirjeen mukana jäljennökset poistoesityksestä ja -asiakirjoista. Muutoksenhakuelimelle menevän ja asiakkaalle menevän asiakirjanipun on oltava identtiset. Kun poistoesitys koskee alaikäisen päätöstä ja päätös on annettu tiedoksi alaikäisen huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle, lähetä poistoesitys liitteineen tiedoksi myös hänen huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalle. Poistoasiakirjat lähetetään postitse tavallisena kirjeenä.

Vastineen asianosainen lähettää yleensä suoraan muutoksenhakuelimelle. Jos asiakas lähettää vastineensa Kelaan, toimita se muutoksenhakuelimelle.

Lähetä poistoesitys ja –asiakirjat muutoksenhakuelimelle samaan aikaan kuin asianosaiselle. Jos asianosaiselle lähetetty kirje palautuu postista Kelaan, lähetä palautunut poistoesitys liitteineen muutoksenhakuelimelle. Muutoksenhakuelin hoitaa tiedoksiantamisen.

Erityismenettely päivärahaetuksissa

Päivärahaetuksien poistomenettelyssä täytyy huomioida, onko työnantaja asiassa asianosainen. Työnantaja on asianosainen, jos poistoesitys koskee myös työnantajan päätöstä. Tällöin sekä vakuutetulle että työnantajalle varataan mahdollisuus antaa vastineensa muutoksenhakuelimelle riippumatta siitä, tapahtuuko oikaisu vahingoksi vai eduksi.

Huom. Vaikka oikaisu tapahtuisi työnantajan eduksi, lähetä vakuutetun päätöstä koskeva poistoesitys tiedoksi myös työnantajalle. Lähetä tällöin työnantajalle kopio poistoesityksestä, ei muita poistoasiakirjoja. Näin toimitaan myös silloin, kun oikaisutarve on tullut ilmi työnantajan aloitteesta (esim. työnantaja toimittanut uudet palkanmaksutiedot). Jos kuitenkin annat työnantajalle väliaikaisen päätöksen päivärahan maksusta, ei poistoesitystä tarvitse lähettää tiedoksi työnantajalle.

1.6.3 Muutoksista ilmoittaminen

Muutoksenhakuelimille ei tarvitse ilmoittaa mistään asiakkaan olosuhteiden muutoksista, eikä mahdollisia uusia väliaikaisia päätöksiä tarvitse lähettää muutoksenhakuelimelle tiedoksi.

1.6.4 Poistoesityksen peruminen

Poistoesityksen peruminen tulee tehdä kirjallisesti ja siitä tulee ilmetä, mitä poistoesitystä peruminen koskee. Perumisen syytä ei tarvitse ilmoittaa, eikä perumispyyntöön laiteta liitteitä.

Poistoesityksen peruminen on tarpeen esim. silloin kun etuudensaaja antaa poistoesityksen muutoksenhakuelimelle lähettämisen jälkeen suostumuksen poistettavaksi esitetyn päätöksen oikaisuun. Virheellinen päätös voidaan oikaista heti, kun suostumus on saatu.

1.6.5 Päätös on poistettu

Jos muutoksenhakuelin on poistanut Kelan päätöksen ja määrännyt asian uudelleen käsiteltäväksi, poistetun päätöksen tilalle on annettava uusi päätös valitusosoituksin. Uuden päätöksen voi antaa heti muutoksenhakuelimen päätöksen saavuttua. Samalla vahvistetaan mahdollinen väliaikainen päätös.

1.6.6 Päätöstä ei ole poistettu

Jos muutoksenhakuelin ei ole poistanut Kelan päätöstä sen vuoksi, että päätös ei ole lainvastainen, etuutta on ryhdyttävä maksamaan aikaisemman määräisenä. Näin ollen väliaikainen päätös peruuntuu eli se on korjattava.

Jos muutoksenhakuelin ei ole poistanut Kelan päätöstä sen vuoksi, että päätös on yli viisi vuotta vanha, eikä päätöksen poistamiselle ole ollut erityisen painavia syitä, Kela vahvistaa väliaikaisen päätöksen tarkistamalla etuuden lopullisella päätöksellä siitä lukien kuin väliaikainen päätös oli alun perin annettu. Etuutta ei oikaista eikä tarkisteta tätä aikaisemmalta ajalta.

Kun muutoksenhakuelin ei ole poistanut päätöstä, etuutta ei myöskään voida periä takaisin.

Muutoksenhakuelimen poistopäätöksestä ei voi valittaa. Jos muutoksenhakuelin on hylännyt poistoesityksen sen puutteellisuuden vuoksi, päätöksen poistoa haetaan uudelleen asianmukaisella poistoesityksellä.